

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Öt millió korona egy európai bölény*

Forrás: *Pesti Hírlap*

Bp. (Hely) 1922. 11/23 (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 590.06

Hely

Idő "1922"

Személy

Helyszám

Öt millió korona egy európai bölény.

Téli séta az állatkertben. — Érdekességek az öt európai bölényről. — Hagenbeck levele. — A gyilkos viziló. — Sziám nyolcvannégy éves. — Tüdőveszes maki-majmok. — Állatszobrász az állatkertben.

A budapesti állatkert műszikláin, sétányain még ott fekszik a néhány nappal azelőtt hullott hó, fehér takarója, az olvadás itt-ott nagy töcsékké szaporult; a kép még téli, de a fák száraz ágai mögött már fölcillan a nap bágyadt sugára, amely, mint a tavasz előhírnöke, intőget a messzi végtelenből. Mintha az állatok is vitorabban ugrálnának a jó napocska melegében, mert ők is érzik a jobb idők jöttét, hiszen a rácsok előtt újra feltűnnek a tavalyi bébik, a jól ismert törzsvendégek nevelőnőkkel. A bébik nagyobbak lettek, de most sem, fedkeztek meg elemózsiáról, kedvenceik etetéséről.

Nagy elkerített „kifutóhely” előtt állunk. A háttérben két istálló, Kerpely Béla, az állatkert nagy ismerője, az állatok barátja, szívesen magyaráz:

— Európai bölény — mondja rámutatva a vályu előtt ivó állatokra. — Teljesen kipusztuló faj. A háború előtt orosz Litvániában az orosz cároknak volt nagy bölénytenyésztésük. Négy-ötszáz bölény akadt ott állandóan. Nem tudni, miért, a szovjet urainak nem tetszett ez és az egész cári bölényállományt kipusztították. Széles a világon még két bölénytenyésztés volt: az egyik Hohenlohe hercegen. A szépségi Javorinán, a másik Pless hercege Porosz-Sziléziában. Az előbbi teljesen kipusztult, az utóbbi helyen csupán kettő maradt meg...

Nézzük az európai bölényeket. Mintha tudnák, hogy róluk van szó, mert odajönnek, ahol mi állunk és a rácsok át felénk nyújtogatják nagy fejüket.

— Amerikai bölény az akad bőven, — folytatja informálónk szíves fölvilágosításait. — de az ugynevezett európai bölény teljesen kipusztuló félben van. Erre vonatkozóan nagyon érdekes levelet kapott a napokban a budapesti állatkert igazgató-sága. Hagenbeck, a világhírű állatkirály, írja a le-

velet és tudomásomra adja, hogy szakemberekkel kutatót a világ minden részén az európai bölényfaj megmaradt példányai után és így sikerült neki, a beérkezett jelentések nyomán megállapítani, hogy ebből az ősrégi állatfajból összesen tizenhét példány van még a világ különböző állatkertjeiben.

Hirtelen összeszámolom a vályu előtt álló bölényeket. Öt darab van.

— Valóban, ebből a kivészőben levő állatból öt darab van a budapesti állatkert tulajdonában. Hét példányunk volt belőle, de kettőt épen Hagenbecknek adtunk el néhány évvel ezelőtt. Szóval tizenhét példány van az egész világon és ebből ötöt a budapesti állatkert bír. Hagenbeck most mindent megtesz, hogy ezt az állatfajt megmentse a végleges kipusztulástól és ezért Hamburgban megalapította a Bölénytenyésztők Európai Szövetségét. Az állatkertünkhöz intézett levelében felszólít a belépésre és az igazgatóságnak tíz kérdést tesz föl a tulajdonában levő európai bölényekre vonatkozóan, mert könnyebb ellenőrzés céljából elhatározta, hogy a meglevő példányokat és a várható szaporulatot állandóan törzskönyvezni fogja...

Folytatjuk sétánkat és még mindig az állatkert diszeiről beszélgetünk.

— Most lehet, hogy eladunk egy példányt az európai bölények közül. Külföldi állatkert akarja megvenni. Az igazgatóság még nem alkudott meg, de öt millió koronán alul aligha adják oda.

Ennél drágább állat nincs a világon!

— Mindenki azt mondja, hogy a budapesti állatkert nem ér semmit, — mondja Kerpely ur, — pedig nem is tudják, hogy milyen értékes állatok akadnak itten... Bizony az utánpótlás most nagyon bajos, mert a német gyarmatok megszűnésével afrikai állatokat a franciáktól és angoloktól

nem tudunk vásárolni, pedig sok mindenre lenne szükségünk, mert természetesen a háború alatt voltak veszteségeink, ami a rossz élelmezés folytán nem is volt csoda. Hogy ilyen értékeset, mint a bölények és más állatokat minimális veszteség mellett fönn tudunk tartani, ezt az állatkert két lelkes vezetőjének: *Hilbert Reisz* aligazgatónak és *Bánó Dezso* felügyelőnek köszönhetjük.

Megtudjuk, hogy az Állatkert egész foka-állománya kipusztult, mert a foka csak tengeri halat eszik és csupán tengervízben marad meg. Természetesen mikor Fiumét elvesztettük, ez a két kellék teljesen hiányzott és így a budapesti fókák elpusztultak. Békében minden nap ciszternákban kapunk Fiuméből tengervizet... Az igazgatóság annak idején nagyon félt, hogy a jegesmedve-állománnyal is úgy jár, mint a fókákkal, de azok szépen megelégedtek a háborús korszakkal, amely lövelős levesből és olajos kenyérből áll. A tengervízről is lemondtak és nagyszerűen érzik magukat. Nagy riadalmat okozott a viziló-családban végbement tragédia, amely nemrég állatkörökben feltűnést keltett. Az eset úgy történt, hogy a Bandi és Arany nevű vizilovának kis, néhány métermázsás vizicsikót hozott a gólya. Az újszülöttnak valami kenyérből körül differenciái támadtak jó szülővel és a vita hevében a viziló-mama elharapta édes fiacskája nyakát. A gyilkos viziló úgy akarta bűnét jóvátenni, hogy télen mint a leg-

jóbb barométer volt közkedvelt az Állatkert kereső-lyázói között. Ha kijött a vizből, akkor másnap jó idő lett. Ha bebújt a víz alá, akkor nagy hideg volt várható. Sőt előfordult, hogy enni sem jött elő, akkor másnap biztosan tizenöt fokot mutatott a hőmérő. E derék vizilovák jóvoltából tudták meg a keresőlyázók, hogy a következő nap áldozhatnak-e a jég sport szépségeinek.

Meglátogattam a másik gyilkost: a Sziámot. Négy ember halálát okozta, de most mióta fájós fogát sajátormányulag kioperálta, már egy kissé megszédült, de azért ápoló nem megy a kórházba. Házának ajtaját villannyal lehet ki- és bezsukni és amíg Sziám kint van a szabad levegőn, ezalatt tisz-

titják ki lakosztályát. Mikor Ferenc József odaajándékozta a budapesti Állatkertnek, akkor már Schönbrunnban két ápolóját elküldte a másvilágra. Pestre került és itt a régi osztrák-magyar monarchiában fennálló paritás kedvéért még két ember meggyilkolásával szaporította bünei számát. Más nevezetessége, hogy ő az Állatkert legrégibb lakója. Sziám az idén lesz nyolevannégy éves és ha tekintetbe vesszük, hogy az elefántok száznegyven-százötven évig is élnek, akkor róla nyugodtan megállapíthatjuk, hogy most van a legszebb férfikorban.

Ketrece előtt épen egy kis leány áll és egy harapás kenyerért pukkerlit akar az elefánttal csináltatni, ami Sziám nyelvén kérést jelent. De Sziám nem akar.

— Biti schön, Sziám, — mondja az elefántnak a kis bébi nevelőnöje.

Sziám úgy látszik megijed a szigoru nevelőnőtől és szófogadóan pukkerlit csinál.

Sultán és Nelly mindössze tizenhat évesek és ők is elefántok. Nem olyan vadak, mint Sziám, nem gyilkoltak embert. Nagyon szelid, kedves állatok, nyaranta ők hordják a hátukon az elefántutazásra vágyó pesti gyerekeket. Olyankor nagyszerűen élnek. Sok kenyeret, sok cukrot kapnak. Szegények állandóan kinéznek az elefántház ablakán. Váriák a nyarat. Hiába, az az ő szezonjuk.

Mellettük gözölgő artézi vízben alussza téli álmát a két nilusi krokodil. Már szeptember óta fekszenek mozdulatlanul. Májusban éhesen ébrednek fel és olyankor nem volna ajánlatos közéjük menni. Szomszédságukban, ugyancsak meleg artézi vízben a viziló-házaspár pihen.

— Jónás, gyere ki! — hívogatják többen.

A híres régi Jónásról nem feledkezett meg senki és amig Pesten viziló lesz, azt mindig Jónásnak fogják hívni.

Nagyon megfogyatkozott a majomállomány. A maki-majmok játékos táborában a télen nagyon arattott a tüdővész és nagyrészüket elpusztult.

Itt, a majomházban, egy kis szobában dolgozik az ismert állatszobrász, *Maugsch Gyula*, aki Hagenbeck állatkertjének híres állatait is lemintázta. Megnéztem Sziám szobrát. Nagyon szép. A kis műteremben ott találjuk az állatkert hírességének szobrait: az európai bölény, a *Garibaldi* nevű jegesmedve, a bögésig élethűek.

Mielőtt elmegyek, még egyszer az európai bölények lakosztálya előtt visz el az utam. Csak az egyik áll, a többiek bent vannak az istállóban.

Amelyik kint áll, piszkos, sáros; fekete, nagy szemével szomorúan bámul maga elé. Olyan piszkos és olyan bután néz maga elé, mint egy közönséges ökör. Persze, nem tudja, hogy öt millió koronát ér.